

נחלתנו

ידיעון שבועי של מכון "נחלת צבי"

ב"ה,
פרשת וישב תשע"ד
[גליון ל"ח]

"ויגש יעקב ויגל את אזני ה' התורני הנגיד מוהר"ר יעקב בה"ר מוהר"ר אברהם מק"ק זבאריז לאמר, חשקה נפשו לזכות את הרבים ולהדפיס את ספר "חק לישראל" בכמה מעלות יתרות הנצרכות לתכלית האמת באותיות נאות, בנייר ודיו וכל מיני יופי, והציע כמה התנצלות ורוצה להתחייב (את עצמו) שחיבור זה שיודפס (ב) כאן, לא יצא מגבול מדינה זו ולבוא אל הפולין ולפנים (מליצה ע"פ

חולין מה, ב).

והנה כל דבריו היו זרים בעיני, כי איך יבא למעול מעל ולשלוח יד בחרמי גבוה שיצא מגדולי חכמי הזמן, ה"ה מחו' חד"ץ הרב המאה"ג הגאון המפורסם המקובל מוהר"ר יצחק לוי אב"ד דק"ק בארדיטשוב, והרבנים הגדולים המופלגים והמפוארים מגידים משערים, דק"ק אוסטרצה בג"נ (בגזירת נח"ש) שלא להסיג גבול מדפיסי הספר הנ"ל בק"ק קארעץ, משך עשר שנים כנכתב בשנת תקמ"א.

אמנם בהתבוננתי בספר "חק לישראל" שנדפסו בק"ק קארעץ מחדש, שנים ושלוש דלתות (מליצה ע"פ ירמ"י לו, כג), ראיתי מכשול שנתנו המדפיסים הנ"ל שלא הדפיסו הטעמים בנביאים וכתובים, וגרסין בסוף מגילה (לב, א) אמר רבי יוחנן, כל הקורא בלא נעימה וכו', עליו הכתוב אומר וכו'... וכו"ע מודים דאין לקרות לכתחילה בלא טעמים, ובזה תנו"כ (תורה ונביאים וכתובים) שווים וכו'... וא"כ אומדנא דמוכח הוא דעל דעת כן לא הסכימו גדולי חכמים הנ"ל שידפיסו הספר "חק לישראל" באופן שחכמי הש"ס קראו הכתוב וגם וגו' חוקים לא טובים ואין זה חק לישראל חייו, מכל שכן וכ"ש שלא עלה על דעת החכמים הנ"ל להחיל ג"נ (גזירת נח"ש) על כל המדפיסים בעולם, ולמנוע מלעשות כמצוותם ולהדפיס המקראות עם הנקודות והטעמים כמשפטים, ובזה יהיו חוקים לישראל טובים ואשר יחיו בהם משפטים (מליצה ע"פ יחזקאל כ, כה) וכו'.

ואי משום גרמא בנזיקין למדפיסים הנ"ל, לדעתי הנכון וכו'... ואחרי הסכמתם אף ידי תכון את מו' יעקב הנ"ל שהוא קודם לכל אדם בזכות הנ"ל שהקדים עצמו לדבר מצוה ולזכות את הרבים המדקדקים בזה, ולהדפיס את הספר הנ"ל עם כל טעמי המקראות ופרש"י ושאר מעלות טובות, ולדעתי נכון הדבר, ואשרי הגדולים הנשמעים לקטנים. הכ"ד המדבר לזכות הרבים יום ג' [תצוה] י"א באדר ראשון תקמ"ח לפ"ק. הק' יששכר בער מגזע צבי פה ק"ק זלאטשוב – עכ"ל.

כמ"כ הצטרף לפשרה הנ"ל "במכתב מיוחד" גם הרה"ק רבי זאב וואלף מטשארני אוסטרצה ז"י, שחותם וז"ל: ולהיות לאות ולראיה, באתי עה"ח יום א' [תצוה] כ"ח לחודש אדר שני תקמ"ח לפ"ק הק' זאב וואלף במו"ה נפתלי הירץ זצ"ל מק"ק טשארני אוסטרי.

מי יודע ומי מכיר ?

[א]

ידוע ומפורסם לכל באי שערי החסידות על "ההקדמה" הנפלאה שכתב הרה"ק רבי שלמה מלויצק ז"י על ספר "מגיד דבריו ליעקב והוא לקוטי אמרים" מרבו המגיד הקדוש רבי דוב בער ממעזריטש ז"י, שהעיד עליו רעו וידיד נעוריו הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב ז"י, במכתבו אליו וז"ל: ידידי המגיד החסיד המפורסם מו"ה שלמה נ"י, אשר היה משמש לפני ולפנים בקדש הקדשים אצל המגיד דק"ק מעזריטש... ואף זכה שרבו הק' ביקשו לרשום אמרותיו, ועל ספר זה הוסיף הקדמתו הנפלאה. כמ"כ השאיר אחריו לברכה ספרו "דברת שלמה" מאמרותיו ודברי תורתו, שהרה"ק החוזה מלובלין ז"י, כותב בהסכמתו לספרו הנ"ל "וכבר יצא טבעו בעולם ע"י הקדמה שעל ספר "ליקוטי אמרים"... עכ"ל. ובספרו "דברת שלמה" הנ"ל נדפסה שוב הקדמתו הנ"ל, וכותב המו"ל וז"ל: כי היה רצון המחבר הקדוש להדפיס שתי הקדמות הללו בראש הספר היקר הזה, הגם כי כבר נדפס בספר "לקוטי אמרים" זה כמה... עכ"ל. (עיי' עוד עליו "נחלת צבי" קובץ ה' – תמוז תשנ"א, עמ' 10 – ט).

את הקדמתו הנפלאה הנ"ל הוא חותם בזה"ל: הלא כה דברי, זעירא דמן חברייא, כעבד לפני המלך, וש"ב של אדומ"ו הרב בעל המחבר זלה"ה. שלמה במוהר"ר אברהם מלויצק, ולע"ע מתגורר פה ק"ק קארעץ – עכ"ל.

כאן אנו רואים שהוא חותם "שאר בשרו של אדומ"ו", וגם בספרו פר' בלק (ד"ה מה אקוב) כותב וז"ל: והנה שמעתי מש"ב ה"ה הרב החסיד המפ" איש אלקי קדישא, מ"ה אברהם זלה"ה בן מורי זלה"ה... עכ"ל, והוא בנו של המגיד הק' ממעזריטש ז"י. מי יודע ומי מכיר קשר משפחה שהיה ביניהם?

[נתקבל מאת חיים בן יצחק]

* * *

הידעת !?

עוד עניין פלאי בנושא "הסכמות" (המשך לעלון לו).

בשנת תקמ"א הדפיסו בעיר קארץ את הספר "חק לישראל" (מהדורא נדירה ויקרת מציאות) בהסכמת הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב ז"י, הרה"ק רבי ייבי מאוסטרצה ז"י, והרה"ק רבי אשר צבי מאוסטרצה ז"י, והם קבעו בהסכמותיהם בגזירת נח"ש שאסור לאחרים להדפיס את "החוקים" במשך "עשר שנים", כדי לא להסיג את גבולם של המדפיסים מקארץ.

כאשר הציעו את הספרים למכירה, התברר שהם לוקים בחסר! פסוקי התנ"ך נדפסו "ללא טעמים". אי לכך נדבה רוחו של רבי יעקב ב"ר אברהם מזבאריז, והציע את עצמו לזכות את הרבים ולהדפיס מחדש מהדורא מתוקנת ומושלמת עם טעמים. אבל דא עקא כי גזירת הנח"ש שגבלו הראשונים עומדת לפניו בדרך. לכן פנה המדפיס לבקש הסכמות חדשות מרבני מדינתו וטענתו שעל ההדפסה כגון דא לא חלה הגזירה, ועוד כיון שבזמנו היתה העיר למברג (לבוב) שייכת למדינת גאליצא, ואילו עיר קארץ השתייכה לפולין באותה עת.

הרה"ק רבי יששכר בער מזלאטשוב ז"י, בעל "מבשר צדק" עה"ת ושו"ת "בת עיני" כתב תשובה בעניין, והציע לפשר בין מדפיסי קארץ לרבי יעקב הנ"ל. וז"ל: